

Handläggare
Marie Haesert
Telefon: 08-50825086

Till
Socialnämnden
2023-08-29

Remiss av Motion om lämna-program för individer i våldsamma relationer

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2023/553

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen på remiss avseende Motion om lämna-program för individer i våldsamma relationer.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat en motion avseende lämna-program för individer i våldsamma relationer, från Kristin Jacobsson (C). Motionens författare vill stärka stadens arbete både mot hedersvåld- och beteenden, liksom mot våld i nära relationer. Vidare lyfter författarna att de vill att staden ska ha nolltolerans mot hedersbrott och att kunskapen om hedersvåld och förtryck måste öka i Stockholms stad. För ökad kunskap krävs utbildning till all personal som jobbar med barn och unga så att de kan upptäcka personer som lever i hedersrelaterat förtryck. I motionen föreslås att kommunfullmäktige bland annat ska ta beslut om att erbjuda föräldrastödsprogram i förebyggande syfte, inklusive föräldrastöd med fokus att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck samt utveckla föräldrastödsprogram som riktar sig till föräldrar vars barn är på väg in i kriminalitet.

Förvaltningen delar motionärens synpunkter om att det är angeläget att fortsatt utveckla arbetet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Förvaltningen lyfter att det i Stockholms stad pågår mycket arbete både på lokal och stadsövergripande nivå. Till exempel ger Origo, Resurscentrum mot hedersrelaterat förtryck och våld, stöd och rådgivning till unga personer mellan 13-26 år utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck samt utbildar personal inom skola och socialtjänst och PLUS Föräldraskapsstöd vid socialnämnden utvecklar, utbildar och förvaltar föräldraprogram.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på motionen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialnämnden remitterat motion 2023/553 avseende lämna-program för individer i våldsamma relationer. Centerpartiet har skrivit motionen. Övriga remissinstanser är stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd, Alla Kvinnors Hus, Riksorganisationen GAPF - Glöm aldrig Pela och Fadime, ROKS, SHIS bostäder och Unizon.

Ärendet

I Centerpartiets motion framkommer att Centerpartiet vill stärka stadens arbete både mot hedersvåld- och beteenden, liksom mot våld i nära relationer. De vill att staden ska ha nolltolerans mot hedersrelaterade brott. Arbetet ska intensifieras och kunskapen om hedersvåld och förtryck måste öka i Stockholms stad. För att öka kunskapen krävs utbildning till all personal som jobbar med barn och unga så att de kan upptäcka personer som lever i hedersrelaterat förtryck. De föreslår att en särskild enhet som jobbar med frågan ska inrättas. Förutom en särskild enhet, ska staden öka stödet till Origo som är ett resurscentrum för hedersrelaterat förtryck och våld.

Vidare lyfts att det är av yttersta vikt att stärka insatserna mot våld i nära relationer. Stockholm måste ge det stöd som gör det möjligt för kvinnor och män att lämna våldsamma relationer. Bland annat behöver antalet beviljade förturer till stadens bostadskö öka och ge privata aktörer möjlighet att bygga bostäder öronmärkta för kvinnor som flytt en våldsam relation, så kallade kvinnofridshus. I motionen föreslås kommunfullmäktige besluta följande:

- Att erbjuda föräldrastödsprogram i förebyggande syfte, inklusive föräldrastöd som tar sikte på att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck samt utveckla föräldrastödsprogram som riktar sig till föräldrar vars barn är på väg in i kriminalitet.
- Att inrätta en särskild enhet som arbetar med hedersrelaterat våld och förtryck och att förhindra barnäktenskap, arrangerade äktenskap och uppfostringsresor och som arbetar uppsökande på skolor.
- Att utbilda all stadens personal som arbetar med barn och unga så de kan upptäcka personer som lever under hedersförtryck.
- Att relevanta nämnder och bolag ska arbeta aktivt med information om vart personer som utsätts för hedersförtryck kan vända sig, till exempel med infoskyltar på toaletter.
- Att exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden ska verka för byggandet av ett nytt kvinnofridshus.

- Att våldsutsatta, brottsutsatta och vittnen snabbt erbjuds stöd och hjälp.
- Att SHIS Bostäder och relevanta nämnder tillgodoser behovet av genomgångsbostäder för målgruppen våldsutsatta som tvingas flytta.
- Att ge i uppdrag till stadens Relationsvårdscentrum att utveckla ett lokalt lämna-program med samordnade och riktade insatser till de som vill lämna en våldsdrabbad relation eller befinner sig i hedersrelaterat våld och förtryck.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 23 augusti 2023. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 24 augusti 2023.

Jämställdhetsanalys

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck är i stor utsträckning uttryck för en ojämlik maktrelation mellan män och kvinnor. Arbetet mot våld ska utgå ifrån att vuxna och barn oberoende könsidentitet och sexuell läggning ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet. Att ha makt att forma samhället och sitt eget liv är en viktig del i att skapa ett socialt hållbart och jämställt Stockholm.

Barnrättsperspektiv

Många av de förslag som föreslås i motionen involverar barn på olika sätt. Barn ska skyddas mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Barn är särskilt sårbara för utnyttjanden av skilda slag, bland annat på grund av sin beroendeställning gentemot vuxna. Enligt barnkonventionen som idag är svensk lag har alla barn rätt till liv, överlevnad och utveckling, samt skydd mot alla typer av våld, övergrepp och utnyttjande. Att sprida kunskap om våld, möjliggöra tidig upptäckt, erbjuda ett bra bemötande, öka samverkan mellan olika aktörer samt utveckla stödet till utsatta barn är prioriterat och kommer fortsatt att vara det framöver.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Socialförvaltningen delar motionärens synpunkter om att det är angeläget att fortsatt utveckla arbetet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Arbetet sker idag inom ramen för Stockholms stads program mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation, 2021-2025.¹ Programmets övergripande vision är att *Stockholm är*

¹ Klicka här och skrivrubrik

en stad fri från våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation.

Ett av förslagen i motionen är att erbjuda föräldrastödsprogram i förebyggande syfte, inklusive föräldrastöd som tar sikte på att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck samt utveckla föräldrastödsprogram som riktar sig till föräldrar vars barn är på väg in i kriminalitet. I Stockholms stad är det PLUS Föräldraskapsstöd vid socialnämnden som utvecklar, utbildar och förvaltar föräldraprogram och andra insatser som främjar barns utveckling. Exempel på metoder och arbetssätt vad gäller främjande, tidiga och förebyggande insatser, både på lokal och stadsövergripande nivå är *Föräldraskap i Sverige för utrikesfödda föräldrar* och *På rätt väg - Föräldraskapsstöd vid oro för kriminalitet*.

Utöver detta fick socialnämnden i budget för 2023 i uppdrag att, i samarbete med stadsdelsnämnderna, verka för att unga som är utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck får ett gott stöd i och efter den akuta fasen och ett skyddsnät när den skapar sig ett nytt liv. Att arbetet även bedrivs i samverkan med civilsamhället är av central betydelse. I uppdraget ingår bland annat att kartlägga stadsdelsnämndernas stöd till unga utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck.

Origo, Resurscentrum mot hedersrelaterat förtryck och våld, ger stöd och rådgivning till unga personer mellan 13-26 år utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. Vidare erbjuder de grund- och vidareutbildningar om hedersrelaterat våld och förtryck till skolsköterskor, lärare, kuratorer och socialsekreterare. Origo ger också konsultativt stöd i ärenden. Förutom Origos utbildningar erbjuder socialförvaltningen utbildningar i PATRIARK² samt sprider webbkurs heder.³

Inom ramen för programmet mot våld, genomförs årligen kampanjen "Aldrig igen" under januari månad. Syftet med kampanjen är bland annat att belysa frågan om våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck hos allmänheten samt informera om var stöd och hjälp erbjuds i Stockholms stad. Kampanjen sprids på sociala medier, stadstavlor och i kollektivtrafiken. Origo genomför årligen en kampanj på sociala medier riktat gentemot unga personer.

För att säkerställa ett likställt och samordnat stöd och skydd av hög kvalitet för våldsutsatta och ett likställt stöd till våldsutövare som bygger på evidensbaserade metoder finns det sedan 2018 totalt fyra relationsvåldcentrum (RVC) i Stockholms stad. Till RVC kan

² [PATRIARK - Socialstyrelsen](#)

³ [Om hedersrelaterat våld och förtryck \(webbkursheder.se\)](#)

personer från 18 år och äldre, oavsett kön, könsidentitet eller sexuell identitet vända sig. Har personen gjort en polisanmälan om våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck kan personen få stöd i rättsprocessen då RVC samverkar med Polis. Det kan till exempel vara information om hur en polisutredning eller rättegång går till samt stödsamtal. RVC har tagit fram små så kallade ”fickfolderar” på ett antal språk som delas ut till exempelvis andra enheter inom socialtjänsten, vårdcentraler och bibliotek.

Stöd och behandling kan ges individuellt eller i grupp men det går också att få rådgivning via telefon.

- Individuella behandlingar av våldsutsatta och våldsutövare är inspirerade av Alternativ Till Våld (ATV).⁴
- Gruppbehandling till våldsutsatta, manual framtagen av Utväg Skaraborg.⁵
- Gruppbehandling våldsutövare, så kallade ickevåldsgrupper, manual framtagen av Per Isdal och Utväg Göteborg och Utväg Södra Älvsborg.⁶

För barn och unga finns Stödcentrum för unga brottsutsatta. Stödcentrums huvudsakliga uppdrag är att tidigt uppmärksamma barn och ungdomar som utsatts för brott och att erbjuda dem stödinsatser i form av stödsamtal, praktisk hjälp, rättegångsstöd, rådgivning, information och anhörigstöd. Stödcentrum erbjuder också medlingsverksamhet i syfte att minska de negativa konsekvenserna av brotts handlingen både för gärningspersonen och för den brottsutsatta.

Förutom RVC som ger stöd och behandling till våldsutsatta, erbjuder samtliga stadsdelsförvaltningars relationsvåldsteam (RVT) skyddat boende för personer utsatta för våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck, skyddat boende för våldsutsatta påverkade av alkohol eller narkotika, tillgänglighetsanpassat skyddat boende. Tio stadsdelsförvaltningar erbjuder jourlägenhet till våldsutsatta. I boendeplan för våldsutsatta⁷ konstateras att akuta boendelösningar (exempelvis skyddat boende), fick 90 procent av de våldsutsatta en tillfredsställande boendelösning under mätperioden. Däremot fick endast 68 procent som hade behov av en mer långsiktig lösning ett tillfredsställande boende under mätperioden.

⁴ Alternativ Till Våld (ATV) började utvecklas som en försöksverksamhet i Oslo 1987. Verksamheten bedrivs numera i Norge av stiftelsen Alternativ til Vold, som också ger utbildning, konsultation och handledning i metoden.

⁵ Utväg Skaraborg bildades 1996 som en verksamhet både för dem som utövar våld och för dem som drabbas.

⁶ <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2011-10-19.pdf>

⁷ Boendeplan för våldsutsatta Dnr 3.1.1–432/2020

Utifrån ovanstående anser förvaltningen att arbete pågår i Stockholms stad som är inom ramen för motionärens förslag. Förvaltningen menar att det är bättre att fortsätta arbeta i de strukturer och enligt det program som redan finns.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på motionen.

Veronica Wolgast Carstorp
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Motion om lämna-program för individer i våldsamma relationer

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2023-08-18
Lina Blombergsson, Avdlningschef	2023-08-18